

12. Sterowanie operacyjne pracami i działaniami związanymi ze znaczącymi zagrożeniami

12.1. Jak identyfikować zagrożenia znaczące i organizować prace, przy których one występują?

Jeżeli zagrożenie zidentyfikowane w procesie oceny ryzyka zawodowego może spowodować poważne i nieodwracalne uszkodzenie zdrowia pracownika lub jego śmierć, a jest nieodłącznie związane z charakterem wykonywanej pracy (nie można go więc wyeliminować), to zgodnie z zapisem zawartym w polskiej normie PN-N-18001:1999 uznaje się je za zagrożenie znaczące - konieczne jest wówczas zwrócenie szczególnej uwagi na właściwe ograniczenie związanego z nim ryzyka zawodowego.

Prace i obszary działań związane z tymi zagrożeniami powinny być identyfikowane, a wykonywanie tych prac i działań szczegółowo zaplanowane w sposób zapewniający zgodność z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy. To wymaganie, określone w polskiej normie, pozostaje w pełnej zgodności z wymaganiami zawartymi w przepisach prawnych. W przepisach tych wymaga się ustalenia i aktualizowania wykazu prac szczególnie niebezpiecznych, występujących w zakładzie pracy. Rodzaje prac szczególnie niebezpiecznych zostały określone w przepisach dotyczących BHP lub w instrukcjach eksploatacji urządzeń i instalacji; mogą być do nich zakwalifikowane również inne prace o zwiększonym zagrożeniu.

W rozumieniu przepisów, do prac szczególnie niebezpiecznych zaliczane są np.: roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części, prace w zbiornikach, kanałach, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych niebezpiecznych przestrzeniach zamkniętych, prace wykonywane przy użyciu materiałów niebezpiecznych oraz prace na wysokości. Do wykonywania tych prac pracodawca powinien określić szczegółowe wymagania BHP, a zwłaszcza zapewnić:

- bezpośredni nadzór nad ich wykonywaniem
- odpowiednie środki zabezpieczające
- instruktaż pracowników, dotyczący sposobu wykonywania pracy.

Do znaczących zagrożeń zalicza się również zagrożenia awaryjne, które w normie PN-N-18001 zdefiniowano jako zdarzenia powstałe w wyniku niekontrolowanego rozwoju sytuacji w czasie eksploatacji materiałów, urządzeń lub instalacji, prowadzące do powstania (natychmiast lub z opóźnieniem) na terenie organizacji (lub poza jej terenem) poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska (np. duża emisja substancji szkodliwych lub niebezpiecznych, pożar czy wybuch). W celu skutecznego ograniczania ryzyka związanego z występowaniem tego rodzaju zagrożeń konieczne jest przestrzeganie przepisów obowiązującego prawa (np. przepisów przeciwpożarowych). W przedsiębiorstwach, w których są produkowane i przechowywane niebezpieczne substancje chemiczne w ilościach ponadprogowych, niezbędne jest sporządzanie raportów bezpieczeństwa i planów działań awaryjnych.

12.2. Czy sposób identyfikowania zagrożeń znaczących i organizowania prac, przy których one występują, jest zgodny z wymaganiami zawartymi w normie PN-N-18001?

W ocenie zgodności sposobu identyfikowania znaczących zagrożeń i organizowania prac, przy których one występują, z wymaganiami zawartymi w polskiej normie PN-N-18001 mogą pomóc odpowiedzi na następujące pytania:

- czy w przedsiębiorstwie ustalono sposób identyfikowania znaczących zagrożeń występujących przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych?
- czy jest sporządzany rejestr prac szczególnie niebezpiecznych?
- czy podwykonawcy i klienci są informowani o znaczących zagrożeniach związanych z produkowanymi w przedsiębiorstwie wyrobami i/lub usługami oraz o sposobach ograniczania związanego z nimi ryzyka?